

Prima instanță: Centru, mun.Chișinău (jud.N.Mazur)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.M.Guzun, A.Nogai, I.Muruianu)

DECIZIE

17 iunie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președinte de ședință

Judecătorii:

Tatiana Vieru

Valentina Clevadi

Iurie Bejenaru

Tamara Chișca-Doneva

Oleg Sternioală

examinând recursurile declarate de SRL”Rodev-Prim”, ÎM”Asociația de Gospodărire a Spațiilor Verzi” împotriva deciziei din 20 ianuarie 2015 a Curții de Apel Chișinău,

adoptată în pricina civilă la cererea de chemare judecată înaintată de ÎM”Asociația de Gospodărire a Spațiilor Verzi” împotriva SRL”Rodev-Prim”, intervenient accesoriu SRL”Mobilier Novator” privind încasarea penalităților,

și, cererea reconvențională a SRL”Rodev-Prim” către ÎM”Asociația de Gospodărire a Spațiilor Verzi” privind încasarea sumei

c o n s t a t ă :

La data de 30.04.2013 ÎM”Asociația de Gospodărire a Spațiilor Verzi” a depus cerere împotriva SRL”Rodev-Prim”, intervenient accesoriu SRL”Mobilier Novator” privind încasarea penalităților.

În motivarea acțiunii s-a indicat că părțile au încheiat contractul nr.19 din 02.08.2012 conform căruia pârîtul și-a asumat obligația de a livra marfă în cantitatea și asortimentul indicat în anexele nr.1,3 precum și instalarea/montarea elementelor de joacă în termen de 60 zile de la data înregistrării contractului la Agenția Achizițiilor Publice, în interiorul graficului prevăzut la anexa nr 2 a contractului. Astfel, marfa urma să fie livrată la 29.10.2012, acțiune care a fost realizată cu întârziere. Conform prevederilor contractuale pentru fiecare zi de întârziere s-a stabilit o penalitate de 0,1% din suma mărfii nelivrate, dar nu mai mult de 5 % din suma totală a contractului.

A indicat reclamantul că pârîtul a livrat primele două terenuri de joacă la data de 06.11.2012 cu opt zile întârziere, următoarele două la data de 07.11.2012, 08.11.2012, 09.11.2012, 12.11.2012, 29.11.2012 și ultimele patru la data de 30.11.2012.

Astfel, ultimele terenuri de joacă au fost instalate la data de 30.11.2012, cu 32 zile întârziere.

Indică reclamantul că pentru aceste zile de întârziere, conform condițiilor contractuale urmează să se încaseze o penalitate de 47518,27 lei.

La data de 24.05.2013 reclamantul a depus cerere de concretizare a pretențiilor în care a fost indicată perioada de întârziere pentru fiecare obiect în parte și s-a solicitat suma totală calculată pentru întârziere de 87776,75 lei, pe care a solicitat să fie încasată de la pîrît și de asemenea și cheltuielile de judecată.

În cadrul examinării cauzei SRL "Rodev-Prim" a depus cerere reconvențională împotriva ÎM "Asociația de Gospodărire a Spațiilor Verzi" privind încasarea sumei.

În motivarea cererii s-a indicat că într-adevăr părțile au încheiat contractul nr.19 din data de 02.08.2012 privind achiziționarea de mărfuri, care a fost înregistrat la Agenția Achiziții Publice abia la data de 28.08.2012. Din această dată a început de fapt să-și producă efectele juridice contractul.

Menționează SRL "Rodev-Prim" că deși, conform prevederilor contractuale, urma să execute anumite lucrări în luna august 2012, a fost în imposibilitate de a le executa, deoarece contractul nu era înregistrat la organul competent.

A mai invocat SRL "Rodev-Prim" că conform pct.3.4 al contractului, achitarea mărfii urma să se efectueze în mărime de 30% în termen de cinci zile de la înregistrarea contractului la Agenția Achiziții Publice, iar 70% în termen de 10 zile de la instalarea elementelor de amenajare a terenurilor de joacă pentru copii.

Afirmă SRL "Rodev-Prim" că prețul nu a fost achitat conform condițiilor contractuale astfel că suma de 500000 lei a fost achitată la data de 05.09.2012, iar suma de 25000 lei la data de 16.10.2012, ultima tranșă ce acoperea suma de 30% din preț a fost achitată cu o întârziere de 46 zile.

Invocă SRL "Rodev-Prim" că reținerea achitării prețului lucrărilor a dus la reținerea executării lor.

A mai indicat SRL "Rodev-Prim" că conform pct.8.9 al contractului pentru achitarea cu întârziere a mărfii, cumpărătorul poartă răspunde materială în valoare de 0,1% din suma mărfii neachitate, pentru fiecare zi de întârziere, dar nu mai mult de 5 % din suma totală a contractului.

Astfel, afirmă SRL "Rodev-Prim" că suma calculată pentru întârziere constituie 11500 lei.

Menționează SRL "Rodev-Prim" că bazîndu-se pe buna credință a pîrîtului nu a întreprins careva acțiuni în vederea încasării penalității date și că odată cu achitarea prețului cu întârziere, pîrîtul a acceptat tacit și schimbarea graficului de executare a lucrărilor.

Mai mult decît atît, a indicat reclamantul că pîrîtul urma să prezinte lista completă a locurilor de amplasare a terenului de joacă, ceea ce nu a făcut.

Reiterează reclamantul că ultimul teren de joacă a fost transmis la data de 30.11.2012, cînd pîrîtul urma să achite restul prețului de 70%, dar care a achitat doar 75000 lei, restanța constituind 779939,82 lei. Ținînd cont de prevederile contractuale care stabilesc că prețul urma să fie achitat în termen de 10 zile de la instalarea elementelor de amenajare, termenul limită era 10.12.2012. Dar, pîrîtul a achitat la

data de 07.12.2012 suma de 300000 lei, iar conform situației din data de 31.12.2012 datoria constituie 434941,02 lei. La data de 22.02.2013, pîrîtul a achitat suma de 378943,02 lei. Astfel perioada de întîrziere, indică reclamantul, constituie 74 zile, iar penalitate de 0,1% din suma neachitată constituie 32185,56 lei.

Indică reclamantul că la data de 28.01.2013 a adresat pîrîtului o scrisoare prin care l-a avertizat despre calcularea penalităților și a dobînzii de întîrziere. Astfel, suma de 378943,02 lei, indică reclamantul, a exclus inițial suma penalităților calculate de 32185,56 lei și a dobînzii în sumă de 11904,27 lei, iar restul sumei de 334453,19 lei a fost utilizată pentru achitarea datoriei de bază.

Reiterează reclamantul că suma de 100087,83 lei nu a fost achitată pînă în prezent și afirmă că parțial suma dată a fost reținută ilegal de pîrît în temeiul procesului verbal nr.19 din 27.12.2012 a grupului de lucru pentru achiziții și care poate fi interpretat ca o rea credință din partea pîrîtului.

A solicitat SRL "Rodev-Prim" încasarea de la ÎM "Asociația de Gospodărire a Spațiilor Verzi" a datoriei în sumă de 100087,83 lei; penalitatea în sumă de 18156,60 lei și dobînda în sumă de 11138,16 lei.

Prin hotărîrea din data de 13.06.2014 a judecătoriei Centru, mun.Chișinău cererea ÎM "Asociația de Gospodărire a Spațiilor Verzi" și cererea reconvențională a SRL "Rodev-Prim" au fost respinse.

Prin decizia din 20.01.2015 a Curții de Apel Chișinău apelurile declarate de SRL "Rodev-Prim" și ÎM "Asociația de Gospodărire a Spațiilor Verzi" au fost respinse și a fost menținută hotărîrea din data de 13.06.2014 a judecătoriei Centru, mun.Chișinău.

La data de 07.04.2015 SRL "Rodev-Prim" a depus recurs împotriva deciziei din data de 20.01.2015 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului s-a indicat că decizia recurată este ilegală.

Astfel, a indicat recurentul că instanțele inferioare nu s-au expus asupra pretenției ce ține de încasarea de la intimat a sumei de 56002,98 lei cu titlu de penalitate de întîrziere.

Afirmă recurentul că intimatul a confirmat în procesul judecării cauzei că a reținut deja suma indicată, iar înaintarea cererii de chemare în judecată a avut drept scop legalizarea sumelor date.

Astfel, reiterează recurentul că în sumele solicitate de a fi încasate de la intimat se includ și suma de 56002,98 lei. Prin urmare, indică recurentul că odată ce instanța de judecată a dispus respingerea ambelor cereri urma să dea apreciere și legalității încasării anterioare a sumei de 56002,98 lei ca penalitate.

Mai indică recurentul că instanța de apel nu elucidează inițiatorul litigiului dintre părți.

A reiterat recurentul că deși instanțele inferioare au constatat termenii de dare în exploatare a lucrărilor și de încălcare a termenului de achitare de către intimat a prețului, au respins cererea reconvențională și nu au luat în considerație că demararea lucrărilor a întîrziat, dat fiind înregistrarea cu întîrziere a contractului la organele abilitate.

La data de 16.04.2015 ÎM "Asociația de Gospodărire a Spațiilor Verzi" a depus

recurs împotriva deciziei din data de 20.01.2015 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului s-a indicat că instanțele inferioare au apreciat arbitrar probele ceea ce a dus la soluționarea greșită a litigiului.

A indicat recurentul că neexecutarea în termen a obligațiilor contractuale de către una din părți nu îndreptățește întârzierea celeilalte.

Astfel, afirmă recurentul că reținerea achitării prețului nu-i acordă intimatului dreptul de a întârzia cu executarea lucrărilor, ori careva înțelegeri referitor la stabilirea altor termeni de livrare a serviciului nu au fost stabilite.

Menționează recurentul că este greșită afirmația intimatului referitor la termenul de achitare a sumei de 70% din costul lucrării, deoarece acesta urma să fie achitat după instalarea mărfii.

Afirmă recurentul că intimatul nu a instalat toate terenurile de joacă pînă la rezilierea contractului, respectiv suma de 70 % din cost urma să fie achitată în termen de 10 zile de la momentul rezilierii acestuia, adică la data de 09.07.2013.

Recunoaște recurentul că nu a achitat în termen suma de 434941,02 lei dintre care 378943,02 lei a fost achitată la data de 22.02.2013, iar 55998 lei a fost reținută din cauza refuzului de a achita penalitatea și afirmă că a avut dreptul să rețină plata, deoarece intimatul refuza achitarea penalității de 87777,75 lei.

A indicat recurentul că nu sunt corecte afirmațiile intimatului referitor la coordonarea lucrărilor de montare a terenurilor de joacă.

A mai indicat recurentul că prin contractul nr.0209/07 din 02.09.2012 anexat de intervenient, s-a demonstrat că intimatul nu avea posibilitatea să monteze terenurile de joacă.

La data de 16.04.2014 ÎM”Asociația de Gospodărire a Spațiilor Verzi” a depus recurs împotriva deciziei din data de 20.01.2015 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea cererii de recurs s-a indicat că la emiterea deciziei recurate au fost aplicate eronat normele de drept material și procedural.

A invocat recurentul că conform contractului încheiat între părți, intimatul urma să livreze marfa în termen de 60 zile de la data înregistrării contractului la Agenția Achizițiilor Publice. Astfel, luînd în calcul data înregistrării contractului la Agenția Achizițiilor Publice, ultima zi la care marfa urma să fie livrată era data de 29.10.2012 și orice livrare ulterioară este făcută cu întârziere.

Menționează recurentul că pentru fiecare zi de întârziere intimatul urma să achite cîte 0.1% din suma mărfii nelivrată, dar nu mai mult de 5% din suma totală a contractului.

Afirmă recurentul că intimatul a livrat primele două terenuri de joacă la data de 06.11.2012, cu 8 zile întârziere, următoarele două terenuri la data de 07.11.2012, 08.11.2012, 12.11.2012, 29.11.2012 și ultimele patru terenuri, la data de 30.11.2012. Pentru această perioadă de întârziere, intimatul urma să achite o penalitate de 87776,75 lei.

A mai indicat recurentul că conform condițiile contractuale urma să achite prețul în mărime de 30% - 742470,01 lei în termen de 5 zile de la data înregistrării contractului la Agenția Achizițiilor Publice. Contractul a fost înregistrat la data de 28.08.2013, respectiv avansul urma să fie achitat peste 5 zile.

A achitat suma de 500000 lei din suma de 742470,01 lei la data de 05.09.2012 și suma de 250000 lei la data de 17.10.2012. Restul prețului urma să fie achitat după instalarea ultimului teren de joacă.

Reiterează recurentul că intimatul nu a instalat ultimul teren de joacă pînă la rezilierea contractului.

Afirmă recurentul că contractul prevede achitarea penalităților în cazul întârzierii ambelor părți, dar neexecutarea în termen de către o parte nu justifică propria întârziere.

Menționează reclamantul că intimatul greșit a determinat data la care urma să fie achitat restul prețului și greșit a apreciat întârzierea. Ori, 70% din costul mărfii urma să fie achitat după livrarea și instalarea mărfii, adică a întregului lot și nu după instalarea unui element. Astfel, termenul la care urma să fie achitată suma ce constituie 70% din preț este de 10 zile după data rezilierii contractului – 27.12.2012, adică data de 09.01.2013(06, 07, 08 ianuarie 2013 fiind zile de sărbătoare).

Conchide recurentul că este în întârziere cu achitarea prețului, dar 378943,02 lei au fost achitați la data de 22.02.2013, iar suma de 55998 lei a fost reținută din cauza refuzului intimatului de a achita penalitatea. În partea sumei de 55998 lei, nu a fost achitată, deoarece, afirmă recurentul era în drept să o rețină, dat fiind neachitarea de către intimat a penalității în sumă de 87777,75 lei.

Mai indică recurentul că afirmațiile intimatului precum că nu ar fi cunoscut locurile de amplasare a terenurilor de joacă nu pot fi reținute, deoarece a acordat tot suportul necesar la stabilirea locurilor date. Mai mult decît atît, înscrisurile pe care le prezintă intimatul indicînd că s-a adresat cu cerere privind indicarea locurilor de amplasare a terenurilor de joacă nu se conțin în Registrul de corespondență și așa o adresare nu a existat.

Studiind materialele dosarului, Colegiul va admite recursurile și va transmite cauza la rejudecare din următoarele considerente.

În conformitate cu art.444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

În conformitate cu art. 445, alin.(1), lit.c)CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432, alin.(4)CPC, săvîrșirea altor încălcări decît cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Colegiul constată că soluția instanței de apel nu conține o analiză și argumentare clară a tuturor circumstanțelor cauzei, iar instanța de recurs este în imposibilitatea să exercite controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea ei.

Instanța de recurs menționează că decizia recurată conține fraze generale și

doar constatări din materialele dosarului, fără să fie stabilită vina fiecărei părți la neexecutarea sau executarea necorespunzătoare a obligațiilor contractuale.

Totodată, Colegiul notează că ÎM”Asociația de Gospodărire a Spațiilor Verzi” invocă că contractul încheiat între părți a fost reziliat. În decizia contestată nu se face referire la acest fapt, iar la materialele dosarului se conține adresarea ÎM”Asociația de Gospodărire a Spațiilor Verzi” din data de 07.11.2012 către SRL”Rodev-Prim” privind rezilierea contractului (f.d.79-80), precum și scrisoarea din 27.12.2012 (f.d.81-82) SRL”Rodev-Prim” către ÎM”Asociația de Gospodărire a Spațiilor Verzi” în care propune ultimului continuarea relațiilor contractuale.

La fel, se conține la materialele dosarului un acord privind rezilierea contractului (f.d.77-78) care este semnat doar de ÎM”Asociația de Gospodărire a Spațiilor Verzi”.

Din aceste acte și invocările făcute de ÎM”Asociația de Gospodărire a Spațiilor Verzi” nu este clar dacă contractul încheiat între părți este reziliat. Circumstanță ce urmează a fi verificată.

Această circumstanță este importantă pentru soluționarea justă a cauzei pentru a stabili care este datoria reciprocă a părților, precum și necesitatea executării reciproce a obligațiilor în dependență de soarta contractului.

Aici, Colegiul menționează că instanța de recurs nu este în posibilitate să stabilească și aprecieze aceste fapte, dat fiind necesitatea administrării de noi înscrisuri, ceea ce este imposibil în instanța de recurs. Și, aceste acțiuni urmează să le efectueze instanța de apel la rejudecarea cauzei.

La fel, în decizia recurată se constată concluzii contradictorii indicându-se despre existența vinei ambelor părți și executarea necorespunzătoare a obligațiilor de către ambele părți, dar nu se face referire la nici o sumă datorată. Ori, sumele pretinse de către părți nu sunt egale, când obligațiile s-ar consuma prin compensare.

Astfel, este necesară stabilirea și mărimea pecuniară a vinei fiecărei părți.

În baza celor indicate supra Colegiul punctează că instanța inferioară nu a dat nici o apreciere și nu a făcut nici o referire la sumele pretinse de părți constatînd doar precum că vina aparține ambelor în executarea necorespunzătoare a obligațiilor contractuale.

În speță, însă, urmează să se stabilească vina corespunzătoare fiecărei dintre părți, precum și urmează să se expune argumentat la fiecare pretenție în parte, inclusiv și asupra sumelor pretinse și perioadelor pentru care se pretind.

Colegiul conchide că toate aspectele abordate *supra* sunt importante pentru soluționarea justă a cauzei, dar au fost ignorate de instanțele inferioare, iar instanța de recurs este în imposibilitatea corectării lor, motiv din care cauza necesită rejudecare.

La rejudecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, să verifice circumstanțele pricinii, să examineze toate pretențiile și în dependență de probele administrate și temeinicia acestora să emită o hotărâre legală și întemeiată cu respectarea drepturilor procedurale ale părților.

Ca urmare, în sensul art. 6 alin. (1) al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, instanța de recurs ține să menționeze că

instanțele de judecată trebuie să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, să precizeze noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor invocate.

În contextul dat, instanța de recurs reține că cele descrise cert indică la examinarea superficială a apelului, fără a fi supusă controlului temeinicia și corectitudinea soluției date de prima instanță prin prisma prevederilor legale.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că instanța de apel a examinat pricina cu încălcarea normelor de drept procedural, iar aceste erori nu pot fi corectate de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și de a remite pricina spre rejudecare.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admit recursurile declarate de SRL”Rodev-Prim”, ÎM”Asociația de Gospodărire a Spațiilor Verzi” împotriva deciziei din 20 ianuarie 2015 a Curții de Apel Chișinău.

Se casează decizia din 20 ianuarie 2015 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în pricina civilă la cererea de chemare judecată înaintată de ÎM ”Asociația de Gospodărire a Spațiilor Verzi” împotriva SRL”Rodev-Prim”, intervenient accesoriu SRL”Mobilier Novator” privind încasarea penalităților, și, cererea reconvențională a SRL”Rodev-Prim” către ÎM ”Asociația de Gospodărire a Spațiilor Verzi” privind încasarea sumei și se remite cauza în Curtea de Apel Chișinău pentru rejudecare, în alt complet de judecători.

Decizia este irevocabilă.

Președinte de ședință

Tatiana Vieru

Judecătorii:

Valentina Clevadi

Iurie Bejenaru

Tamara Chișca-Doneva

Oleg Sternioală